

ዳኞች፡- ሐጎስ ወልዱ
ሂሩት መለሰ
ብርሃኑ አመነው
አልማው ወሌ
ዓለ. መሐመድ

አመልካች፡- ወ/ሮ ይርጋክለም ከበደ - ጠ/ደ/ሃለኝ ቀነኒ ቀረቡ

ተጠሪ፡- እነ ወ/ሮ ፅኔ ሚካኤል - ጠ/ወጋየሁ ታደሠ (የ1ኛ,2ኛ,3ኛ,5ኛ ተጠሪዎች

ጠበቃ) 4ኛ ተጠሪ አልቀረቡም

ፍ ር ድ

ተጠሪዎች የውርስ ንብረት እንዲጣራላቸው አመልክተው ውርስ ከተጣራ በኋላ ክፍፍሉን አስመልክቶ በስምምነት ስለጨረሱ ይኸው እንዲፀድቅላቸው ለፍ/ቤት አመልክተው ፍ/ቤቱ ስምምነቱን ከመዘገብ በኋላ አመልካች ስምምነቱ ወንጀል መሰል ተግባር የተፈፀመበት በመሆኑ ዳኝነት እንደገና እንዲታይላቸው አመልክተው ፍ/ቤቱ ጥያቄውን ውድቅ በማድረግ የቀረበ የሰበር አቤቱታ ነው።

አመልካች የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 6ን መሰረት በማድረግ ባቀረቡት አቤቱታ አራተኛ ተጠሪ የህፃን ማራናታ ወኪል ሳይሆኑ ወኪል ነኝ በማለት ስምምነቱን መፈረማቸው፣ አንደኛ እና ሁለተኛ ተጠሪዎች የአቶ ባቻ ቱሉ ወራሾች ሳይሆኑ ወራሾች ናቸው ተብሎ ስምምነቱ መደረጉ፣ የሚጣራው ንብረት የአቶ ባቻ ቱሉ ብቸኛ ሃብት ሆኖ እያለና ንብረቱ የወ/ሮ አስካለ የጋራ ንብረት ስለመሆኑ የቀረበ ማስረጃ ሳይኖር እንዲካፈሉ የተደረገው ስምምነት በወንጀል መሰል ተግባር የተገኘ በመሆኑ ስምምነቱ ውድቅ እንዲደረግ ጠይቀዋል። ተጠሪዎችም ቀርበው ክርክራቸውን አቅርበዋል። ጉዳዩ የቀረበለት የፌ/መ/ደረጃ ፍ/ቤትም የአመልካች ልጅ ማራናታ ተስፋዬ የመዝገቡ አካል ሆኖ በጠበቃም ተወክላ ጉዳዩን ስትከታተል የቆየች በመሆኑ አመልካች ወንጀል ነክ ተግባር መፈፀሙን ሰኔ 9 ቀን 2000 ዓ.ም ነው ያወኩት በማለት ያቀረቡት ክርክር ተቀባይነት የለውም፤ እንዲሁም አራተኛ ተጠሪ የልጃቸውን መብት በሚነካ መልኩ ስምምነት ስለማድረጋቸው በማስረጃ አላረጋገጡም በማለት ጥያቄውን ውድቅ አድርጎታል።

የአሁኑ የሰበር አቤቱታ የቀረበው በዚህ ውሳኔ ላይ ሲሆን አመልካች በቅሬታቸው ለአራተኛ ተጠሪ ውክልና የሰጡት ጠበቃ ወክለው እንዲከራከሩ እንጂ የእርቅ ስምምነት እንዲያደርጉ አለመሆኑ፣ ውክልናውንም የሰጡት እሳቸው እንጂ ልጃቸው ባለመሆናቸው ተጠሪው ልጅቷን ወክለው ስምምነት ማድረጋቸው፣ እንዲሁም አንደኛ እና ሁለተኛ ተጠሪዎች አቶ ባቻ ቱሉ ወራሽ ሳይሆኑ ወራሽ ነን ብለው ስምምነት ማድረጋቸው ሲታይ በሃሰት የተደረገ ስምምነት በመሆኑ የስር ፍ/ቤት ብይንና ውሳኔ እንዲሻርላቸው አመልክተዋል። ችሎቱም የስር ፍ/ቤት ውሳኔ አግባብነት ከፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 6 አኳያ ለመመርመር አቤቱታው ለሰበር ችሎት ያስቀርባል በማለቱ የግራ ቀኝ የቃል ክርክር ተሰምቷል። ችሎቱም መዝገቡን መርምሯል።

አከራካሪው ጉዳይ የአመልካች ጥያቄ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 6 ስር የሚወድቅ ነው አይደለም የሚለው ስለሆነ ይህን ድንጋጌ ማየቱ ለጉዳዩ አወሳሰን ይጠቅማል። ይህ ድንጋጌ ይግባኝ ሊቀርብበት የሚችል የመጨረሻ ውሳኔ ወይም ትዕዛዝ ከተሰጠ በኋላ ውሳኔው ወይም ትዕዛዙ የተሰጠው በሃሰት ተዘጋጅቶ በቀረበ ሰነድን ሃሰተኛ የምስክርነት ቃልን፣ ወይም መደለያን ወይም ወንጀል ጠቅሶ የሆነ ተግባርን መሰረት አድርጎ መሆኑን አቤት ባዩ ሲረዳው ጉዳዩ በይግባኝ ከመታየቱ በፊት ውሳኔውን የሰጠው ፍ/ቤት ራሱ ዳኝነቱን በድጋሚ እንዲያይ ጥያቄ ለማቅረብ መብት የሚሰጠው ነው። በተያዘው ጉዳይ አመልካች የሚከራከሩት ፍ/ቤት የመዘገቡ ስምምነት ወንጀል መሰል ተግባር የተፈፀመበት ነው በማለት ነው።

እዚህ መደምደሚያ ላይ ያደረሳቸውም አንደኛው ምክንያት አራተኛ ተጠሪ ስምምነቱን የፈረሙት ከውክልና ስልጣናቸው በላይ ነው በማለት ነው። አራተኛ ተጠሪ ጠበቃ ወክለው እንዲከራከሩ ብቻ ከተሰጣቸው የውክልና ሥልጣን አልፈው ስምምነት አድርገው ከሆነ አመልካች ስምምነቱን ከመቃወም ወይም በይግባኝ ፍ/ቤቱ ስምምነቱን በመመዘገብ የሰጠው ትዕዛዝ ከሚያስለውጡ በቀር ድርጊቱ ወንጀል ተብሎ ዳግመኛ ዳኝነት ሊጠየቅበት የሚችል ጉዳይ አይደለም። ከክርክሩ ሂደትም የአመልካች ልጅ የክርክሩ አካል የነበረችና አመልካች ክርክሩን የሚያውቁ መሆኑን ተገንዝበናል። በመሆኑም በወቅቱ ስምምነቱ እንዳይፀድቅ ወይም በይግባኝ እንዲሻር ጥያቄ ሊያቀርቡ ይችሉ ነበር። በሌላ በኩል ለአራተኛ ተጠሪ ውክልና የሰጡት እሳቸው እንጂ ልጃቸው ባለመሆኗ ተጠሪው የልጃቸው ወኪል በመምሰል ያደረጉ ስምምነት በተንኮል የተደረገ ነው የሚል ክርክር የቀረበ ቢሆንም አመልካች ለአራተኛ ተጠሪ ውክልና መስጠታቸው ያልተካደና አመልካችዎ የልጃቸው ሞግዚት እንደመሆናቸው ልጃቸውን ወክለው ህጋዊ ተግባራትን የሚፈፀሙ እሳቸው በመሆናቸው ከሳቸው በተሰጣቸው ውክልና መሰረት አራተኛ ተጠሪ ስምምነቱን ማድረጋቸው ወንጀል ነክ ተግባር ነው ለማለት የሚቻል ሆኖ አላገኘነውም። በመጨረሻም አንደኛ እና ሁለተኛ ተጠሪ የሚች አቶ ባልቻ ቱሉ ወራሽ ነን በማለት ያልተከራከሩ መሆኑን አመልካች በሰበር ችሎት በተደረገው ክርክር ወቅት ያመኑ በመሆኑ በውል ስምምነቱ ላይ ወራሽ ነን ብለው በመመዘገብ ፍ/ቤቱን አሳስተዋል በሚል የቀረበው ክርክር ተቀባይነት ያለው ሆኖ አላገኘነው። በአጠቃላይ የስምምነት ሰነዱ ወንጀል ጠቀስ ተግባር የተፈፀመበት ስለመሆኑ አመልካች ያላስረዱ ስለሆነ ጥያቄአቸው በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 6 ስር አይወድቅም ሲል የስር ፍ/ቤት የደረሰበት መደምደሚያ የህግ ስህተት ተፈፅሞበታል ለማለት አያስችልም።

ው ሣ ኔ

- 1. የፌ/መ/ደረጃ ፍ/ቤት በመ/ቁ 12405 መጋቢት 24 ቀን 2001 ዓ.ም የሰጠው ብይን ፀንቷል።
- 2. ወጪና ኪሳራ ግራ ቀኝ የየራሳቸውን ይቻሉ።
መዝገቡ ተዘግቷል። ለመዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ራ/ታ